

ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ І ЖУРНАЛІСТИКИ

Павлічко Віта

Науковий керівник – доц. Свистун Ніна

КОНФЕСІЙНА ЛЕКСИКА В ЗБІРЦІ С. ЖАДАНА «ВОГНЕПАЛЬНІ Й НОЖОВІ»

Постановка проблеми. Слово – одне з головних структурних одиниць мови, яке служить для вираження найменших предметних дій, процесів, властивостей. Щодня мовний склад поповнюється запозиченими неологізмами різних видів і груп, проте є одна категорія, яка пройшла через століття, залишаючись сталою та незмінною, – це конфесійна (сакральна) лексика.

Ю. Браїлко зазначає: «Конфесійна лексика – це окремий розряд лексичних одиниць, що характеризуються спільним стильовим значенням, яке, нашаровуючись на предметно-понятійний зміст, виступає компонентом загальної семантики та вказує на усталене вживання лексеми в конфесійному різновиді сучасної української літературної мови, тобто несе в собі додаткову «непредметну» інформацію й точно сигналізує про сферу побутування слова, у якій його денотативно-сигніфікативний елемент передається оптимально» [1, с. 6–7].

Аналіз досліджень проблеми. Дослідження конфесійної лексики на сьогодні залишається важливим завданням учених.

За часів радянської влади конфесійний стиль було штучно вилучено, проте дослідження окремих явищ цього стилю здійснювалося в діаспорі. До таких науковців, у колі зацікавлень яких були подібні проблеми, належать: Є. Грицак, О. Горбач, П. Ковалів та ін.

Із виходом серії статей В. Німчука та розвідки Н. Дзюбишиної-Мельник «Ще один стиль української літературної мови» почали з'являтися праці, присвячені різнобічним проблемам аналізу конфесійної лексики. Богословську термінологію досліджували Г. Наконечна, Н. Бабич, М. Скаб; церковно-обрядову – Н. Пуряєва, Ю. Ясіновський; біблійну лексику – А. Кравчук, Н. Сологуб. Системний опис словникового складу конфесійного стилю здійснила у своїй статті І. Павлова.

Незважаючи на те, що в українському мовознавстві є багато праць із теорії релігійної лексики, однак недостатньо уваги приділено функціонуванню конфесійної лексики у поетичних текстах сучасних авторів.

До мовних одиниць, які ще не зазнали всебічного аналізу, належить група конфесійної лексики в збірці поезій Сергія Жадана «Вогнепальні й ножові».

Актуальність нашої роботи зумовлена тим, що в українському мовознавстві відсутні праці, в яких досліджувалися семантичні та стилістичні особливості конфесійної лексики в збірці С. Жадана «Вогнепальні й ножові».

Мета дослідження – вивчити та описати семантико-стилістичні особливості конфесійної лексики в збірці Сергія Жадана «Вогнепальні й ножові».

Виклад основного матеріалу. Часто релігійні мотиви стають інструментом для змалювання стану суспільства, матеріалом для побудови внутрішніх монологів ліричних героїв, їхньої самооцінки і самосвідомості. «Вогнепальні й ножові» – спроба поєднати мотиви та образи християнства і міфологію люмпенізованого світу. Особливе сприйняття реальності конкретної ситуації автор подає через конфесійну лексику.

На основі аналізу збірки С. Жадана «Вогнепальні й ножові» нами було виділено такі типи конфесійної лексики:

- 1) лексичні одиниці, значення яких відбиває релігійний смисл;
- 2) лексеми, не пов'язані з релігійним змістом.

Слова, які належать до першої групи конфесійно маркованої лексики, відрізняються за своїм тематичним наповненням: вищі релігійні сутності («Господь стоїть із нами на пляж»

[2, с. 31], «нас не отримав... жоден Аллах» [2, с. 8]); демонічні істоти («обіймаючи кожного – демонів із фаерами» [2, с. 12], «вигукують прокляття на адресу диявола» [2, с. 63]); християнські свята («приїздить під Різдво» [2, с. 49]); культові споруди та їх частини («вони відновлюють храми» [2, с. 127], «рухаються в бік коптських монастирів» [2, с. 69], «я вибирав із дароносиць у церквах» [2, с. 75]); предмети церковного вжитку («вагітні жінки несли за ним чийсь голови на срібній талі» [2, с. 14], «іранські візи, мальтійські хрести» [2, с. 30], «непомітно вкладаєш до теплих школярських ранців бомби й ікони» [2, с. 85]); релігійні книги («вчитували з церковних Євангеліїв» [2, с. 82], «якби, скажімо, Святе Письмо записували за жінками» [2, с. 147], «молитовників у кишенях шинелей і ляльок вуду в шкіряних мішках» [2, с. 135], «на ніч вона читала мені церковні збірники» [2, с. 37], «вкладено в наше життя, наче віру в тексти псалмів» [2, с. 54]).

Серед загальних релігійних найменувань нами умовно виділено номен на позначення конкретних релігійно-міфічних осіб та біблійних персонажів: «Всі потоки, Маріє, всі узбережжя морів, перестуджені» [2, с. 8], «мов голова Івана Хрестителя» [2, с. 11], «Ходить, ніби Матір Тереза» [2, с. 23], «аж в ньому іноді видно Ісуса» [2, с. 34], «про всі ці дива святого Антонія» [2, с. 37], «вві сні йому явився пророк Єзекиїль» [2, с. 45], «приїздить під Різдво, ніби апостол Павло» [2, с. 49].

У збірці було виявлено синоніми до номенів Господь, Ісус, Марія: «наша подяка, як вигадка від Творця» [2, с. 21], «Спаситель дбає про коріння й листя» [2, с. 35], «І Матір Божа в зимових гетрах» [2, с. 34].

У поетичній збірці було зафіксовано назви служителів церковно-релігійного культу та осіб, пов'язаних з ними: «ходять урочистими натовпами й слухають випадкових проповідників» [2, с. 127], «як можна ділитись подібним досвідом із перехожими, міліціонерами та священиками?» [2, с. 134]; назви прибічників різних світових релігій: «і все, що ви знаєте про католиків та мусульман» [2, с. 20], «чорний апостол язичників» [2, с. 51].

Деякі слова конфесійної лексики вжиті в порівняльних синтаксичних конструкціях: «тіні наркомів стоять за спиною, мов тіні архангелів» [2, с. 55], «птахи дивляться у вікна, мовби прочани» [2, с. 69] тощо.

Окрему групу становлять назви географічних об'єктів – топоніми-біблеїзми: «дивився, як ніч пливе на Синай» [2, с. 30], «І небо рухалось звідкись з Аравії» [2, с. 30], «Єрусалим» [2, с. 45], «революція пожирає немовлят у різдвяному Віфлеємі» [2, с. 52].

У поезіях було виявлено прикметник райський, утворений від міфотопоніма Рай: «куди нас виганяють із райського саду» [2, с. 59].

За місцем фіксації трапляються випадки використання конфесійно маркованих лексем як у заголовках віршів: «Єрусалим» [2, с. 45], «Ісус у таких випадках воскресав» [2, с. 69], «Герої, апостоли, жінки і міста» [2, с. 127], так і циклів «Апостоли» [2, с. 43].

До другої групи конфесійної лексики входять елементи церковнослов'янської мови, які зберегли риси книжності й стилістичне забарвлення урочистості: «з блаженними та сліпими» [2, с. 11], «я дарую впевненість та благодать» [2, с. 16], «після того, як мав одкровення» [2, с. 45], «і готова потім воскреснути» [2, с. 70].

У поезіях знайдено «мирські» слова, ті, що вже стали загальноживаною лексикою: «безтурботні пси під небесами» [2, с. 93], «якщо хто й прийде до нас на поминки» [2, с. 21], «прийме смерть за наші гріхи» [2, с. 13], «прокаженими, з буйними та просвітленими» [2, с. 10], «вздвож холодного руслу якої стоять мерці» [2, с. 97].

У збірці «Вогнепальні й ножові» С. Жадана зафіксовано слова високої та урочистої конфесійної лексики, що мають символічні значення із виразною позитивною емоційною забарвленістю: «Все, що нам залишається, – віра» [2, с. 50], «публіка вимагає відповідей та передбачень, чудесних зцілень» [2, с. 127].

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, спостереження за функціонуванням конфесійної лексики в збірці С. Жадана «Вогнепальні й ножові» засвідчує їх широку уживаність. У різному світобаченні, що відбите в ставленні до релігії та її впливу на людину, потрібно вбачати мистецьку індивідуальність поета. Продовження розпочатого дослідження матиме місце у вивченні особливостей сполучуваності конфесійно маркованих лексем зі словами інших лексичних груп, що дасть можливість детальніше схарактеризувати систему поетичного мовлення С. Жадана.

ЛІТЕРАТУРА

1. Браїлко Ю. Конфесійна лексика у творчості українських поетів 60-80-х років ХХ століття (семантико-стилістичний аспект): автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.01 – українська мова. Київ, 2005. 20 с.
2. Жадан С. Вогнепальні й ножові. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2012. 160 с.

*Заброцький Віталій
Науковий керівник – доц. Дащенко Наталія*

ФУТБОЛЬНІ АНАЛІТИЧНІ ПРОГРАМИ В УКРАЇНІ ТА ІСПАНІЇ

Сучасні медіа неабияк допомагають розвитку спорту. Адже друковані видання, радіо, сайти інформують власну аудиторію про події, які відбуваються в спортивному житті. Проте найпопулярнішим та найефективнішим вважається телебачення, де трансляції футбольних матчів, аналітичні програми й спортивні новини становлять великий обсяг ефірного часу. Популярність спортивного контенту зумовлює виникнення та діяльність спеціалізованих телеканалів, які демонструють виключно спортивні події. Актуальність дослідження вітчизняних аналітичних програм полягає в тому, що при достатньому інтересі до спорту загалом і до спортивної аналітики зокрема рівень їх вивченості достатньо низький. Актуальність залучення іспанських спортивних аналітичних програм актуальна з погляду порівняння з українським відповідним контентом, а також задля вивчення досвіду зарубіжного телебачення у висвітленні спортивних подій, зокрема футбольних. Зазначимо, що в українській журналістиці практично відсутні наукові дослідження спортивних ЗМІ Іспанії.

Мета статті – означити основні риси спортивної аналітики на основі вивчення трансляцій спеціалізованих футбольних телеканалів в Україні та Іспанії.

Спортивна аналітика – це ринок, який сформувався кілька десятиліть тому і стабільно зростає. Цифрова епоха дала новий поштовх цьому розвитку, забезпечивши аналітикам ширші можливості для збору та аналізу даних. Аналітика та прогнози затребувані в усіх основних видах спорту.

Згідно зі статистикою, найшвидше розширюється на ринку прогнозів напрямок онлайн-ставок на бокс й інші види єдиноборств. Цікаво, що бокс уперше можуть потіснити бої «без правил», ставки на які, за даними провідних букмекерських контор, щороку зростають приблизно на 30-40 % [4]. У новому тисячолітті в Європі набувають популярності і нові напрямки, такі як кіберспорт, і традиційні для США бейсбол та американський футбол. Але спортивна аналітика затребувана не тільки у зв'язку з бетінгом – поданням ставок й укладанням парі. До послуг аналітиків вдаються професійні команди. В першу чергу це стосується формування ціни на того чи іншого гравця на трансферному ринку.

Спортивні аналітики використовують ті ж базові методи і підходи, що і в будь-якому іншому зборі та аналізі даних. Наприклад, беруться до уваги частота попадань і промахів, швидкість, дистанція. Збір цих та інших показників у професійному спорті клуби та спортсмени давно довіряють експертам. Тренери можуть використовувати зібрані і систематизовані дані для оптимізації вправ або харчування своїх гравців. Аналітика також широко використовується в розробці тактик і командних стратегій (іміджеві стратегії). Маючи тисячі показників, аналітики можуть шукати закономірності у великій вибірці. Тому спортивна аналітика стає все більш важливою для кожного аспекту управління гравцем або командою.

Аналіз спортивних даних застосовується і в діловій ділянці спорту. Професійні спортивні команди – це підприємства, які прагнуть поліпшити продаж свого «продукту» і скоротити витрати. Успіх продажу квитків, прав на трансляції і рекламу, клубної атрибутики значною мірою залежить від якісної аналітики і маркетингу.

Засоби масової інформації, насамперед телебачення, створюють сприятливі умови для участі бізнесменів у фінансуванні спорту та отримання очікуваних прибутків, оскільки національні чемпіонати, єврокубкові турніри, стадіони, трибуни й самі учасники, ефірний час і друковані площі, задіяні у висвітленні змагань, – усе це місце для розташування реклами, яку бачить неймовірно велика спортивна, і не тільки, аудиторія. І хоча справжній дух спорту